

Ogres novada pašvaldības VISPĀRĒJĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀŽU TĪKLA ATTĪSTĪBAS KONCEPCIJA 2011.-2013.GADAM

1. Situācijas raksturojums.

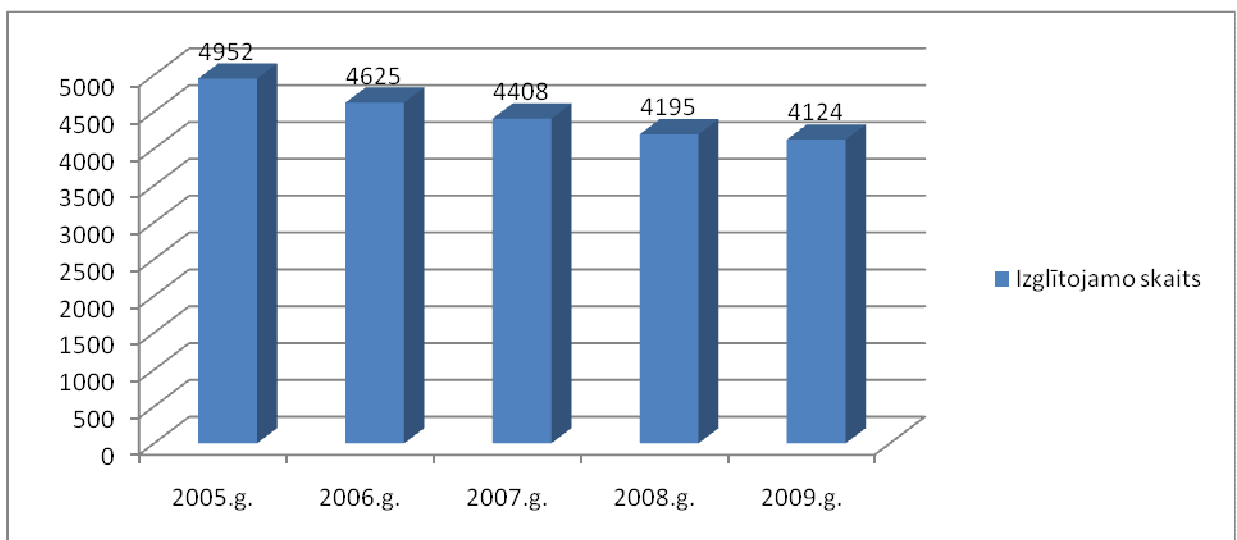
Latvijā vislielākais izglītības iestāžu slēgšanas vilnis notika 2009.gadā, kad pēc Izglītības un zinātnes ministrijas apkopotajiem datiem tika slēgtas 57 skolas un reorganizētas 84 skolas. Arī 2010.gadā turpinās izglītības iestāžu optimizācijas pasākumi. Ogres novada pašvaldība līdz šim nav īstenojusi pasākumus izglītības iestāžu reorganizācijas un optimizācijas jautājumos.

Ogres novada pašvaldības teritorijā pēc reģionālās reformas īstenošanas ir 9 pirmsskolas izglītības iestādes, 7 pamatizglītības iestādes, 6 vispārējās vidējās izglītības iestādes, 1 speciālās izglītības iestāde, 1 vakara vidusskola, 5 profesionālās ievirzes izglītības iestādes un 2 profesionālās izglītības iestādes (vēl 1 profesionālās izglītības iestāde juridiski neatrodas Ogres novada teritorijā, bet tai ir būtiska loma kopīgajā novada izglītības sistēmā) un 1 privātā pamatizglītības iestāde.

Ogres novada teritorijā esošās vispārējās izglītības iestādes pēc izglītojamo piepildījuma ir dažādas. Ogres pilsētas teritorijā esošajā pamatskolā un vidusskolās izglītojamo skaits ir no 250 līdz 1000, savukārt novada pagastu teritorijās esošajās pamatskolās un vidusskolās skolēnu skaits ir no 45 līdz 280 skolēniem. 2009./2010. mācību gadā novada vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādēs mācības uzsāka 4085 izglītojamie.

Laika posmā no 2005. līdz 2009.gadam ir apzināta situācija Ogres novada pašvaldības vispārējās izglītības iestādēs. (1. attēls)

1.att. Kopējais izglītojamo skaits novadā pa gadiem uz 01.01.2009.

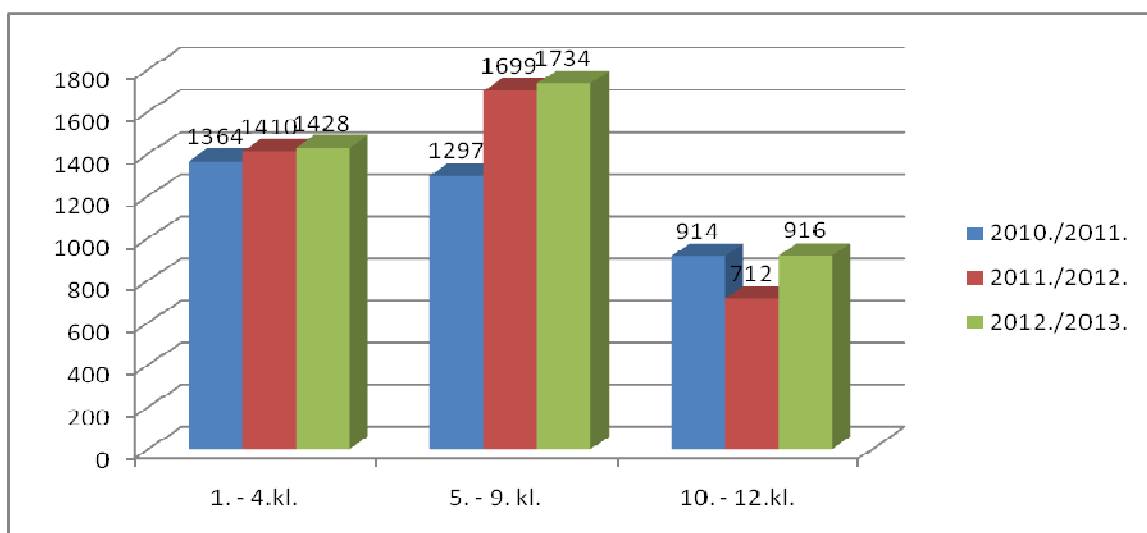
Gandrīz visās Ogres novada teritorijā esošajās vispārējās izglītības iestādēs izglītojamo skaits piecu gadu laikā ir samazinājies. Kopumā tas ir samazinājies par 828 (no 1. līdz 12. klasei), un arī 2009./2010. mācību gadā izglītojamo skaits turpina sarukt (tas ir samazinājies vēl par 97 skolēniem). Tas joprojām ir saistīts ar dzimušo bērnu skaitlisko samazinājumu

jaunā Ogres novada teritorijā un ar esošās ekonomiskās situācijas blakus parādību – darba spējīgo cilvēku emigrāciju uz citām valstīm darba meklējumos, nereti izceļojot ģimenēm kopā ar bērniem. Palielinājies skolēnu skaits ar fiziskās un garīgās attīstības traucējumiem, kuri ir integrēti vispārīgajās dienās skolās.

Izvērtējot izglītības iestāžu attīstības iespējas, finansiālo nodrošinājumu un izglītojamo skaita piepildījumu, pēc pašreiz pieejamiem datiem un provizoriskiem aprēķiniem, izkristalizējas vairāki būtiski secinājumi:

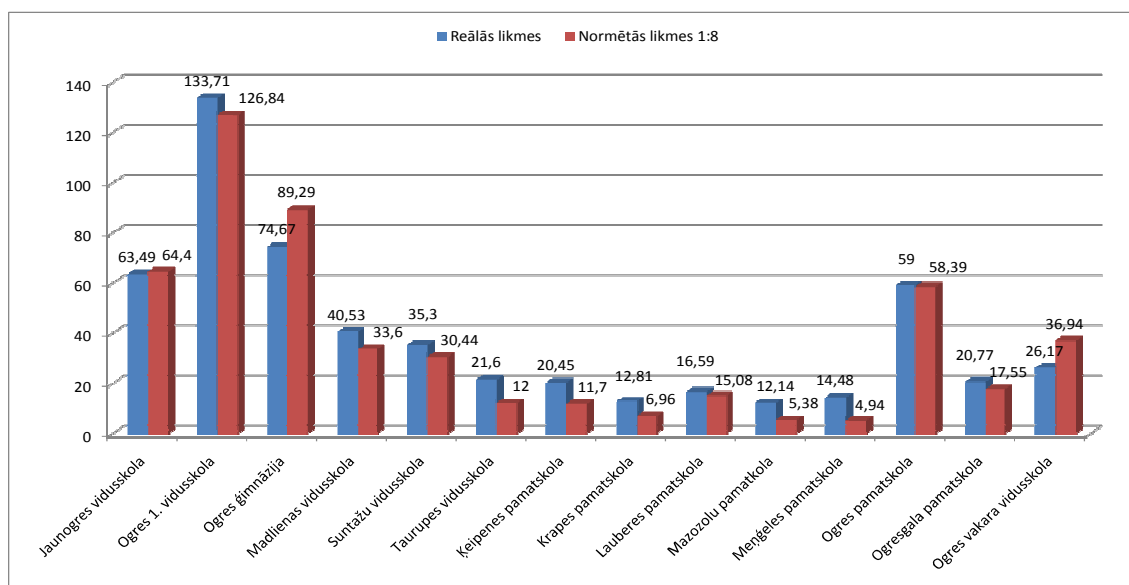
1. Statistika liecina, ka izglītības iestādēs uzņemamo bērnu skaits kopumā vēl turpina samazināties, neskatoties uz to, ka no 2012.līdz 2015.gadam skolēnu skaits sākumskolas posmā nedaudz palielināsies (skat.2.attēlu), uz kopējo izglītības iestāžu piepildījumu tas būtisku ieguvumu nedod, jo samazināsies skolēnu skaits vidējās izglītības posmā. Kopumā šī tendence apdraud kvalitatīva izglītības procesa nodrošināšanu novadā, īpaši mazajās pagastu skolās, kur būtisks jautājums ir izglītības iestāžu ēku pilnvērtīga izmantošana un kvalitatīvas materiāli tehniskās bāzes nodrošināšana mācību priekšmetu standartu realizēšanā.

2.att. Izglītojamo skaita prognoze pa klašu grupām.

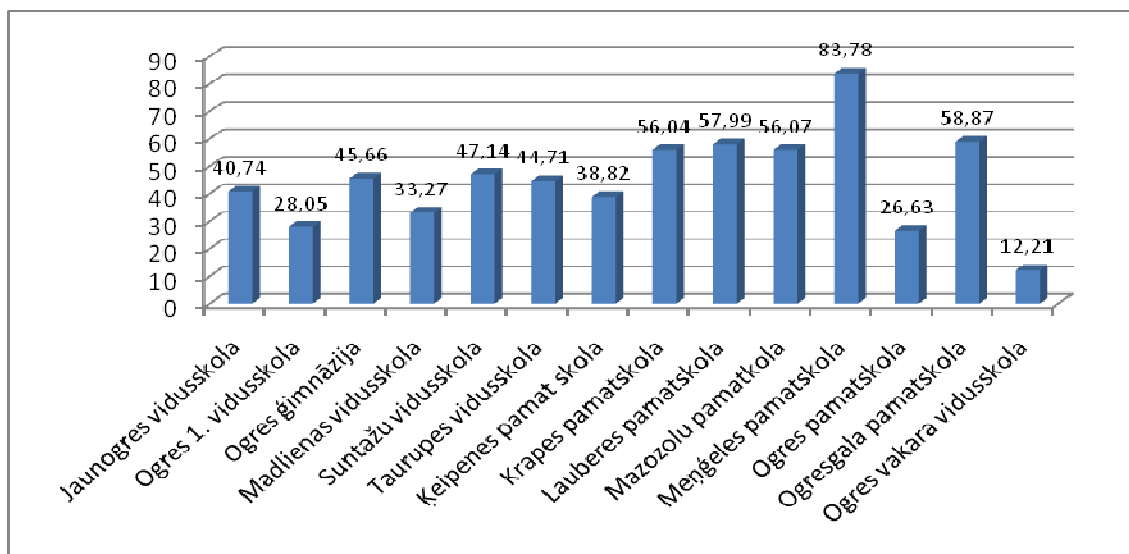
2. Veicot aprēķinus par izmaksām uz vienu izglītojamo, jāsecina, ka būtu neiespējami nodrošināt pilnvērtīgu izglītības procesu mazajās skolās bez papildus finansējuma piešķiršanas uz lielo skolu rēķina, faktiski tarifcētās pedagogu likmes finansēšanas modelī „nauda seko skolēnam” ļoti atšķiras no tā, ko nosaka normatīvie koeficienti 1.-4., 5.-9., 10.-12.klasēs un proporcija „1 pedagoga likme uz 8 izglītojamiem” (skat.3.attēlu). Saskaņā ar Ministru kabineta 09.04.2010. rīkojumu Nr.203 „Par Latvijas Stratēģiskās attīstības plānu 2010.-2013.gadam” noteikts rīcības virziens paaugstināt izglītības efektivitāti un kvalitāti, 2013.gadā sasniedzot proporcija „1 pedagoga likme uz 10 izglītojamiem”. Sekojoši pie šāda nosacījuma mazās skolas nevar pastāvēt.

3.att. Normēto un faktisko likmju attiecība 2009./10.mācību gada 2.semestrī.

3. Viens no apstākļiem, kas nosaka izmaksas uz 1 skolēnu, ir iestāžu uzturēšanas izdevumi, kas mazajās skolās dažviet ir pat vairāk kā 2 reizes lielāki nekā novada lielajās skolās (skat.4.attēlu).

4.att. Uzturēšanas izdevumi mēnesī Ls uz vienu izglītojamo 2010.gadā.

4. Izglītojamo skaita palielināšana izglītības iestādēs stiprinās skolas, jo būs iespēja racionālāk un mērķtiecīgāk izmantot finansējumu uz 1 izglītojamo. Plānojot izglītības iestāžu tīklu, ir jāņem vērā to ģeogrāfiskais izvietojums un iespēja nodrošināt kvalitatīvus skolēnu pārvadājumus.

2. Izglītības iestāžu tīkla optimizācijas mērķi:

- Paaugstināt izglītības kvalitāti novadā, nodrošinot izglītības pieejamību visās izglītības pakāpēs.
- Paaugstināt izmaksu efektivitāti visās izglītības pakāpēs un veidos.

3. Konceptijas veidošanas principi.

Īstenojot pārmaiņas izglītības iestāžu tīkla attīstībā, ievēro šādus pamatprincipus:

1. Pieejamības principu, nodrošinot visiem izglītojamajiem vienlīdzīgas iespējas iegūt kvalitatīvu izglītību;
2. Atbilstības principu, ņemot vērā izglītojamo intereses un vajadzības;
3. Sabiedrības līdzdalības principu, uzklusot izglītības īstenošanu un izglītības saņēmēju ieteikumus;
4. Koordinācijas principu, nodrošinot vienotu vadību un pārmaiņu koordināciju;
5. Mērķtiecības principu, galveno uzmanību pievēršot izglītības kvalitātei, sasniedzamajiem rezultātiem un izvirzītajām prioritātēm;
6. Pēctecības principu, kritiski izvērtējot iepriekšējo reformu rezultātus;
7. Resursu nodrošināšanas principu, ievērojot pašvaldības un valsts līdzekļu izlietojumu izglītības nodrošināšanā.

4. Kritēriji, veicot izglītības iestāžu tīkla optimizāciju

Nr. p.k.	Kritērijs
	PRIMĀRIE KRITĒRIJI
1.	Izglītojamo skaita dinamika, tai skaitā bērni no citām pašvaldībām. Izglītības iestādes piepildījums; Vismaz turpmākajos 3 gados pietiekams apkārtējā teritorijā dzimušo bērnu skaits, lai neapvienotu klases; Izglītojamie no blakus esošām pašvaldībām.
2.	Finansiālās iespējas modelī „nauda seko skolēnam”, tarificējamo likmju attiecība pret normēto izglītojamo skaitu.
3.	Izglītības iestādes uzturēšanas izmaksas uz 1 izglītojamo.
4.	Skolas ēkas un telpu atbilstība izglītības funkciju veikšanai (atbilstoši pašvaldību savstarpējiem norēķiniem). Skolas ēka ir labi pielāgota izglītības vajadzībām; Vai skolas ēka ir celta izglītības vajadzībām; Skolā ir visi nepieciešamie mācību kabineti; Skolai ir iespēja palielināt izglītojamo skaitu.
	SEKUNDĀRIE KRITĒRIJI
5.	Materiāli tehniskais nodrošinājums kvalitatīvai standarta realizācijai. Mācību kabineti ir aprīkoti ar standarta realizācijai nepieciešamajiem mācību un tehniskajiem līdzekļiem (akreditācijas ziņojums, izmaiņas pēc akreditācijas).
6.	Skolas īpašā mācību vai fiziskā vide. Skolas īpašie piedāvājumi, iespējas.
7.	Transporta nodrošinājums izglītojamo pārvadāšanai.
8.	Izglītības programmu piedāvājums. Skola piedāvā vispārējās izglītības programmas vai atšķirīgas izglītības programmas.
9.	Skolas darba vērtējums akreditācijā, priekšlikumu izvērtējums un izpilde Akreditācijas ziņojumā stiprās puses pārsvarā pār rekomendācijām. Akreditācijas ziņojumā mācīšanas un mācīšanās kvalitāte novērtēta vismaz ar „labi”. Akreditācijā ieteiktās rekomendācijas ir izpildītas.

Izglītības un sporta pārvalde ir izvērtējusi arī citu pašvaldību pieredzi izglītības iestāžu tīkla optimizēšanā un saskaņā ar veikto datu analīzi uzskata, lai nodrošinātu mācību procesu pēc modeļa „nauda seko skolēnam” pamatzglītības programmā saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, pašvaldība var pieņemt šādus lēmumus:

1. Ja skolēnu skaits izglītības iestādē ir mazāks par 72, izglītības iestādi reorganizē vai izvērtē tās pastāvēšanas iespējas;
2. Ja skolēnu skaits izglītības iestādē ir no 73 līdz 110, izglītības iestādi reorganizē vai organizē mācību procesu apvienotajās klasēs, apmaksājot pedagogiem klases

audzināšanu, gatavošanos stundām, rakstu darbu labošanu, individuālo darbu un darbu pagarinātas dienas grupā piešķirtā finansējuma ietvaros;

3. Ja izglītojamo skaits izglītības iestādēs ir lielāks par 110, izglītības iestāde var nodrošināt mācību procesu apmaksājot pedagogiem klases audzināšanu, gatavošanos stundām, rakstu darbu labošanu, individuālo darbu un darbu pagarinātas dienas grupā piešķirtā finansējuma ietvaros un lemt par pedagogu darba algas likmes palielināšanu;

Ogres novada pašvaldības priekšsēdētāja izveidotā *Komisija mērķdotāciju sadalei vispārējās, interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestādēs* izvērtē pašvaldībai piešķirto valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai apjomu. Sadalot minētās mērķdotācijas izglītības iestādēm licencēto izglītības programmu realizēšanai, komisija izvērtē iespēju izglītības iestādēm piemērot palielinātu koeficientu uz vienu pedagoģisko likmi.

Izglītības iestāžu attīstības koncepciju un optimizācijas plānu nedrīkst uzskatīt par pabeigtu dokumentu, tie ir regulāri analizējami, labojami un papildināmi, jo situācijas, kādas veidosies gan izglītības iestāžu optimizācijas rezultātā, gan ekonomiskajā jomā, ir grūti prognozējamas.

Pamatojoties uz dažādiem valsts stratēģiskās virzības un plānošanas dokumentiem izglītības iestādēm ir jāklūst par sociālā tīklojuma centriem un jārod iespēja nodrošināt tajās pieaugušo izglītības programmas mūžizglītības kontekstā, kā arī moderno tehnoloģiju izmantošanas centriem. Īpaši aktuāli šie jautājumi ir novada pagastu skolās, kuras var palikt tukšas saistībā ar izglītojamo skaita samazinājumu. Līdz ar to tiek paredzēts, ka notiekot izglītības konceptuālās pamatsistēmas, problēmu izvirzīšanas, formulēšanas un risināšanas modeļa maiņai, palielināsies izglītības sistēmas saistība ar ekonomiskajiem un sabiedriskajiem procesiem, kas pieprasīs izglītības iestāžu vadītāju un pedagogu aktīvu līdzdalību un līdzatbildību.

Izglītības iestāžu optimizācijas plāns

2011.gada 1.septembris

Iestādes nosaukums	Veicamais pasākums	Pamatojums	Piezīmes
Taurupes vidusskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Taurupes vidusskolas reorganizācijas uzsākšana par Taurupes pamatskolu līdz 2013.gada 1.septembrim. ➤ Neuzņem izglītojamos 10.klasē. ➤ Skolēni ar autobusu tiek nogādāti Madlienas vidusskolā vidējās izglītības programmu apguvei. 	<p>Izglītojamo skaita samazināšanās vidējās izglītības posmā, izmaksu pieaugums uz 1 skolēnu.</p> <p>Materiāli tehniskās bāzes nepietiekams nodrošinājums dabaszinību mācību priekšmetu un vidējās izglītības standartu realizēšanai.</p>	Taurupes vidusskolas reorganizācija par Taurupes pamatskolu var notikt ātrāk, ja vidējās izglītības programmā nav pietiekams klases papildījums (nepietiekams skolēnu skaits uz vienu pedagoģisko likmi) vai citi apstākļi.
Meņģeles pamatskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pirmsskolas izglītības programmas un daļējas pamatizglītības programmas 1.-6.klasei īstenošana. ➤ Taurupes vidusskolas Meņģeles filiāles izveidošana. ➤ 7.-9. klašu skolēniem tiek nodrošināts transports nokļūšanai Taurupes vidusskolā pamatizglītības programmas apguvei. 	Izglītojamo skaita samazināšanās un izmaksu pieaugums uz 1 skolēnu.	Saistībā ar to, ka Taurupes vidusskola nav nodrošināta ar sporta zāli, izglītojamiem ir iespēja izmantot Taurupes vidusskolas Meņģeles filiāles renovēto sporta zāli sporta stundām un dažādām sacensībām.
Mazozolu pamatskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pirmsskolas izglītības programmas un pamatizglītības programmas īstenošana. ➤ Speciālo izglītības programmu īstenošana, nodrošinot iespēju Ogres novada un blakus esošā novada bērniem ar īpašām vajadzībām iespēju iegūt izglītību. 	Izglītojamo skaita stabilizācija vai neliels pieaugums. Īstenojot speciālās izglītības programmas, iespējama papildus finanšu līdzekļu piesaiste no valsts budžeta mērķdotācijas.	Izglītojamo skaita samazinājuma dēļ iespējama izglītības iestādes reorganizācija par Taurupes pamatskolas Mazozolu filiāli ar specializāciju, speciālās izglītības programmu nodrošināšanu un bērnu ar īpašām vajadzībām izglītošanu.
Lauberes pamatskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izglītības programmu piedāvājuma paplašināšana, izveidojot speciālās izglītības 	Izglītojamo skaita palielināšanās un telpu noslogojuma optimizācija. Izglītības iestādes specializācija.	Papildus rasta iespēja izmantot transporta pakalpojumus nogādājot Lauberes

	<p>programmas, pedagoģiskās korekcijas izglītības programmu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Izveidot internātu izglītojamo ar dažādām mācīšanās grūtībām izmitināšanai. ➤ Skolēniem tiek nodrošināts transports (autobuss) nogādāšanai skolā no Ogres pilsētas un apkārtnējiem pagastiem. 		pagasta skolēnus un Lauberes bērnu nama iemītniekus uz Suntažu vai Madlienas vidusskolu vidējās izglītības programmas apguvei.
Madlienas vidusskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izglītojamo uzņemšana vidējās izglītības programmās no Taurupes vidusskolas. ➤ Internāta darbības atjaunošana. 	Izglītojamo skaita pieaugums, telpu noslogojuma optimizācija, klašu papildījuma palielināšanās.	Tiek nodrošināti kvalitatīvi transporta pakalpojumi (autobuss) skolēnu pārvadāšanai.

Saskaņā ar plānotajiem Vispārējās izglītības likuma grozījumiem 2011.gada 1.septembrī tiks palielināta mācību stundu slodze 1. un 2.klasē, kā rezultātā sākumskolas posmā palielināsies pedagogu noslogojums.

2012.gada 1.septembris

Iestādes nosaukums	Veicamais pasākums	Pamatojums	Piezīmes
Taurupes vidusskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neuzņem izglītojamus 10., 11.klasē. ➤ Skolēni ar autobusu tiek nogādāti Madlienas vidusskolā vidējās izglītības programmu apguvei. 	Izglītojamo skaita samazināšanās vidējās izglītības posmā, izmaksu pieaugums uz 1 skolēnu. Izglītojamo skaita samazinājums pamatskolas posmā.	Tiek nodrošināti kvalitatīvi transporta pakalpojumi (autobuss) skolēnu pārvadāšanai.
Krapes pamatskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pirmsskolas izglītības programmas un daļējas pamatizglītības programmas 1.-6.klasei īstenošana. ➤ Reorganizēt un izveidot Madlienas 	Izglītojamo skaita samazināšanās un izmaksu pieaugums uz 1 skolēnu. Tiek optimizēts garais skolēnu pārvadājuma maršruts (56km) ar autobusu, jo daļa skolēnu tiek nogādāti Madlienas	Pastāv iespēja, ka skolu izvēlas apmeklēt blakus esošo novadu skolēni un skolēnu skaits nesamazinās, bet pieaug.

	vidusskolas filiāli. ➤ 7.-9. klašu skolēni ar autobusu tiek nogādāti Madlienas vidusskolā pamatizglītības programmas apguvei.	vidusskolā.	
--	--	-------------	--

2013.gada 1.septembris

Iestādes nosaukums	Veicamais pasākums	Pamatojums	Piezīmes
Taurupes vidusskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neuzņem izglītojamos 10., 11., 12.klasē. ➤ Taurupes vidusskolas tiek reorganizēta par Taurupes pamatskolu ar filiāli Meņģelē un Mazozolos. ➤ Skolēni ar autobusu tiek nogādāti Madlienas vidusskolā vidējās izglītības programmas apguvei. Taurupes vidusskola tiek reorganizēta par Taurupes pamatskolu. 	Saistībā ar Meņģeles un Mazozolu filiāļu izveidošanu ir palielinājies kopējais skolēnu skaits Taurupes pamatskolā (160 skolēni). Līdz ar to iespējams efektīvāk izmantot valsts budžeta mērķdotācijas pedagogu darba algas samaksai, nodrošinot kvalitatīvu pamatizglītības programmas apguvi, izmantojot trīs bijušo skolu mācību metodiskos un tehnoloģiskos resursus.	Taurupes vidusskolas reorganizācija par Taurupes pamatskolu var notikt ātrāk, ja vidējās izglītības programmā nav pietiekams klases papildījums (nepietiekams skolēnu skaits uz vienu pedagoģisko likmi) vai citi apstākļi.
Madlienas vidusskola	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izglītības iestādes klašu telpu modernizācija atbilstoši jaunajam dabaszinību mācību priekšmetu un citu mācību priekšmetu standartiem. 	Izglītojamo skaita pieaugums, telpu modernizācija, materiāli tehniskās bāzes atjaunošana, uzlabošana, klašu papildījuma palielināšanās.	Izglītības kvalitātes paaugstināšanās. Skolēniem no blakus pagastiem iespēja izmatot plašāku interešu izglītības un sporta bāzes piedāvājumu.

Ogres pilsētas teritorijā esošajās pašvaldības vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības iestādēs turpina samazināties izglītojamo skaits, tomēr saskaņā ar normatīvajiem dokumentiem, finansēšanas principiem un kvalitatīvas izglītības nodrošināšanas un pieejamības principiem radikāli optimizācijas plāni nav nepieciešami. Ogrē esošajās izglītības iestādēs nepieciešams turpināt piesaistīt Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļus ēku tehniskā stāvokļa uzlabošanai, energoefektivitātes paaugstināšanai, apkārtējās vides sakopšanai, stadionu rekonstrukcijai un skolas vides un mācību procesa modernizācijai.

Izglītības iestādēm nepieciešams turpināt darbu pie izglītības programmu pilnveidošanas, īstenošanas kvalitātes un konkurētspējīgas izglītības nodrošināšanas. Ogres Valsts ģimnāzija tiks attīstīts kā Ogres novada izglītības iestāžu metodiskais centrs.

Tomēr, analizējot dažādus valsts stratēģiskos un attīstības dokumentus, Ogres novada vispārējās vidējās izglītības iestādes var skart daudz lielāks izglītojamo samazinājums, jo valstī tiek plānots stiprināt un attīstīt profesionālās izglītības iestādes konkurētspējīgas augsta līmeņa profesionālās vidējās izglītības nodrošināšanai. Tas īpaši varētu skart Ogres novadu un arī Ogres pilsētu, jo ir izveidota "Ogres Profesionālās vidusskolas, Ogres Amatniecības vidusskolas, Ogres Meža tehnikuma attīstības un investīciju stratēģija 2010.-2015.", kurā ir izvērtētas kompetences centra izveides un tālākās attīstības iespējas Ogres novadā. Minētajā stratēģijā definēti priekšnoteikumi Ogres moderno tehnoloģiju kompetences centra izveidei uz Ogres Profesionālās vidusskolas, Ogres Amatniecības vidusskolas un Ogres Meža tehnikuma bāzes, tādējādi nodrošinot pieejamo resursu efektīvāku izmantošanu, kā arī paaugstinot profesionālās izglītības kvalitāti un pieejamību gan sākotnējās profesionālās izglītības, gan mūžizglītības kontekstā.

Tuvākajā laikā nepieciešams izvērtēt telpu jautājumu saistībā Ogres 1.vidusskolas un Ogres vakara vidusskolas atrašanos vienā ēkā, jo pamatojoties uz Ogres 1.vidusskolas akreditācijas ziņojumu (19.04.2010.) un Ogres vakara vidusskolas akreditācijas ziņojumu (20.11.2008.) ir aktualizēts jautājums par telpu trūkumu abās izglītības iestādēs un optimālu skolēnu skaita papildījumu mācību telpās. Līdz ar to nepieciešams izvērtēt iespēju izvietot Ogres vakara vidusskolu citās telpās vai pievienot izglītības iestādi Ogres 1.vidusskolai, tādējādi optimizējot izglītības iestāžu kopējās izmaksas.

Izglītības un sporta pārvalde veic regulāru datu analīzi par izglītības iestāžu papildījumu un izmaksu efektivitāti. Regulāri tiek izvērtēta izglītības iestāžu tīkla optimizācijas plāna pilnveidošana, papildināšana saistībā ar pašvaldībai pieejamo finansējumu, mērķdotācijas pašvaldībām pedagogu darba samaksai piešķiršanas kārtību un citiem normatīvajiem aktiem.